

Sūduvos ažuolas Mykolas Žilinskas

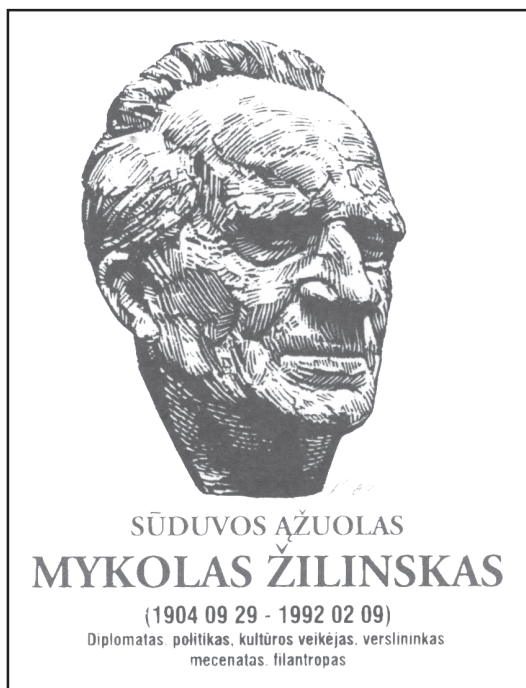
Diplomatas, politikas, kultūros veikėjas, mecenatas

Inž. Vytautas Gaulia

Dievas ir likimas SŪDUVAI skyrė ypatingą vaidmenį LIETUVOS gyvenime. Nuo seniausių laikų jos vaikai sunkiausiais Tėvynei momentais ant SŪDUVOS ribų pirmi savo krauju ir kapais įrašydavo žodį „LIETUVA“, atlikdavo garbingus žygdarbius ir į jos istoriją įrašydavo prasmingus puslapius.

Vienas iš tokių buvo sūduvis Mykolas Žilinskas, gimęs 1904-09-29 SŪDUVOJE - UŽNEMUNĖJE - SUVALKIJOJE, Kalvarijos valsčiuje Smalininkų kaime (mirė 1992-02-09). Nors LIETUVOJE negyveno nuo 1940 m., tačiau savo gyvenimu ir darbais jis įrodė savo credo: „Aš gyvenu tam, kad įrodyčiau, ką gali padaryti vienas lietuvis, jeigu jis labai myli LIETUVĄ“. „Aš visą laiką LIETUVOJE, - sakė Žilinskas, - tik būnu Berlyne“. Sovietų bei vokiečių okupacijų metais jo visuomeniniai, kultūriniai ir politiniai darbai, veikla užsienyje LIEDTUVOS labui ir jo dovana pavergtai savo tautai yra tokie dideli ir toks išskirtinis įvykis, jog sunku suvokti, kad negaudamas jokios garantijos iš okupantų, jis lietuvių tautai dovanojo 1681 pasaulinio lygio didžiulės vertės meno kūrinius.

Gyvendamas Vakarų Berlyne, visą savo gyvenimą priklausė Pasaulio lietuvių bendruomenei, buvo išeivijos kultūrininkų, politinių sąjūdžių organizatorius, mecenatas, išeivijos dailininkų, menininkų rėmėjas, kovojo už LIETUVOS išvadavimą, garsino jos vardą, rėmė visur ir visada LIETUVOS piliečių veiklą užsienyje, ruošė programas, kaip per kultūrą, sportą, politinę veiklą, mokslą, švietimą burti lietuvius, kelti jų

Dail. Rimanto Antano Šakalio pieš.

sąmoningumą, tautiškumą, lietuviybę, kvietė kurti Klaipėdoje universitetą, dėti visas pastangas, kad LIETUVAI būtų grąžintos etninės žemės Gudijoje, Lenkijoje, Karaliaučiaus krašte. Jis sakė: „Gelbėkime juos, padėkime vergijoje atsidūrusiems broliams“.

M. Žilinskas tvirtino: „Kultūra TAUTĄ daro kultūringa ir stipria, nes TAUTA gyva savo kultūros gyvybe“. Ir šiandien mes galime iš jo pasimokyti; mums labai trūksta TĖVYNĖS meilės, savo vertės pajautimo, lietuviškumo, patriotizmo, drąsos, dosnumo, vienybės. Jis visuomet didžiavosi esąs lietuvis, visą gyvenimą jis buvo LIETUVOS pilietis, jo partija buvo LIETUVA, į vi-

sus reikalus ir reiškinius jis žiūrėjo suvalkiečio akimis klausdamas savęs, kokią naudą tai galėtų duoti LIETUVAI ir kaip tai pasiekti. Ir šiandien aktualūs jo žodžiai: „Visi lietuviai, gyvi ir mirę, turi kilti už LIETUVOS atgimimą ir suklestėjimą“. Jis nuolat kartojo, kad jo svajonių žemė - LIETUVA, jo malda - „Tėve mūsų“ ir mylimiausia daina - Pr. Vaičiailio „Yra šalis“. Jis ragino saugoti savo žemę, kalbą, kiekvieną lietuvių, papročius, tradicijas. Jam kiekvienas lietuvis - neįkainojama vertybė.

Prie M. Žilinsko kapo kunigas R. Mikutavičius kalbėjo: „Europos mažos tautos sūnaus gyvenimas - tai europinio ir net turbūt pasaulinio masto žygdarbis, pavyzdys, fenomenas, perlas, o garsus Kauno architektas, kūręs Mykolo Žilinsko galeriją, Eugenijus Mičiūnas yra pasakęs: Mykolo Žilinsko poelgis - tai milžiniškas užmojis savo gyvenimo ir darbo prasmę integruoti į TĖVYNĖS likimą“.

Tautinė kultūra - Lietuvos gyvasties šaltinis

► Kokias išeitis siūlo rašytojai? Jonas Avyžius - pasikliauti ir sekti vilties ir tikėjimo nepraradusia, antikultūros nepaveikta tautos dalimi. Jūratė Sučylaitė skatina kiekvieno lietuvių širdyje uždegti žiburį. „Įžiebtį tą žiburį ir žiūrėti Šviesos kryptimi, nes tik taip galima apsaugoti nuo atsikerėlinančios šmėklos ... Spindulys visada perskrodžia tamsą“ (Sučylaitė J. Ten pat).

Bet kaip uždegti tą žiburį sieloje, kai tamsa tokia tiršta ... ir ji diktuoja savo „vertybes“ - šėtoniškas, nežmoniškas, nužmoginančias, kraupias didelio kraujo nuojauta? Tai - subjektyvu, sunku, individualu, kartais ir labai skausminga.

Svarbiausia - gaivinti tautinę kultūrą. Kultūra - Tautos gyvasties šaknys. Ir, kaip sako Jonas Avyžius, „... tik susitelkę į galingą kumštį ją atgaivinsim. Pakelsim Tautos dvasią, apvalysim ją nuo puvėsių, išvėdinsim iš departamentų ir ministerijų nuodingą korupcijos orą. Menas šiandien bejėgis prieš aukso maišą, tačiau ateitis tik jam priklauso“ (Avyžius J. Publistika. - V., 2000. - P. 133).

„Žemė ilgisi meilės ir mūsų apsisprendimo pasisukti į Šviesą, - Jonui Avyžiui antrina Jūratė Sučylaitė. - Svarbiausia - žiūrėti į Šviesą. Ji eina iš kartos į kartą su dainomis ir sakmėmis, ji plaukia mūsų upių vandeniu, spindi obelių žieduose ir žvaigždėse, ... ir Čiurlionio paveiksluose, ir žmonių akyse. Tik Šviesai atsidavę mes tapsime savimi“ (Ten pat).